

Cech provozovatelů Malých vodních elektráren – z valné hromady 2022.

Malé vodní elektrárny jsou zdroje elektrické energie využívající energii vody s instalovaným výkonem od malých domovních instalací o několika kW po výrobní o 10 MW. MVE patří mezi zdroje s naprosto čistým a dlouholetým provozem, se stabilní výrobou, bez denního kolísání výkonu, tedy nevyžadují podpůrné služby sítě. Jde o lokální zdroje, čímž přispívají k budování energetické soběstačnosti ČR.

Jejich výroba stačí na pokrytí cca 1,5% celkové spotřeby elektrické energie v ČR. Cech provozovatelů malých vodních elektráren je zapsaný spolek, který zastupuje jejich největší část. Na konci roku 2021 bylo v Cechu registrováno 220 členů. To představuje od nejmenších po největší 292 malých vodních elektráren o celkovém výkonu 74 MW a roční výrobě 300 GWh elektrické modré energie. Naše výroba ušetří vypuštění cca 330 tis. tun CO₂ do ovzduší.

V pandemickém období byla pochopitelně činnost Cechu spočívající v osobních schůzkách, poradách, seminářích a podobně dosti omezena. Různé akce se přesunuly do virtuálního prostoru internetu na on-line platformy, které nikdy nejsou a nemohou být plnohodnotnou náhradou osobních setkávání, ale co se dalo dělat.

Pro provozovatele malých vodních elektráren však bylo důležitější, že vlastní výroba byla postižena minimálně, většinou vůbec. Nějaké problémy ve chvílích nejpřísnějších uzávěr měli ti, kteří zrovna v tomto období museli opravovat, ale to proti jiným oborům byly problémy zanedbatelné.

Cech je aktivní součástí Komory obnovitelných zdrojů energie, kde malovodaře zastupuje. Především v rámci a prostřednictvím Komory jsme aktivní v oblasti legislativní a ve všech oblastech podpory ve vztahu ke všem součástem státní správy, která náš obor nějak ovlivňuje.

V posledním období je to hlavně příprava a metodická pomoc při tzv. „posuzování přiměřenosti podpory“. Při nich stát kontroluje, zda případně poskytnuté dotace a to jak provozní, tak i investiční nezpůsobují přílišnou výhodnost našeho podnikání. Kdyby tomu tak bylo, tak by bylo nadále poskytování případných provozních dotací omezeno do té míry, která vychází ze státem stanoveného vnitřního výnosového procenta (zkratka z angličtiny je

IRR). Když při hledání společných stanovisek k novele zákona o POZE docházelo k podrobným diskuzím v rámci Komory o požadovanou výši IRR pro jednotlivé druhy obnovitelných zdroj energie – vždy jsme se snažili o vstřícný a uklidňující postup daný přesvědčením, že pro obhajobu zájmů provozovatelů MVE je nejlepší, když budeme vliv uplatňovat společně jako provozovatelé všech druhů obnovitelných zdrojů energie.

Dále jsme průběžně jednali s našimi odběrateli vyrobené energie. Zajišťujeme pro naše členy možnost konzervativního prodeje. Tento neumožňuje mimořádné a spekulativně zajištěné zisky, ale zároveň výrobce nenese riziko spojené s tím, že nějaká taková spekulace prostě nevyjde. Rozhodnutí o způsobu prodeje je však vždy na konkrétním výrobcu.

Při současném stavu cen energií to vypadá, že pro příští rok provozovatelé malých vodních elektráren žádnou provozní podporu čerpat nebudou. Nebyli bychom alespoň terčem jedovatých nařčení o darmožroutech, zlodějích a hydrobaronech, kterážto občas ve veřejném prostoru zaznívají. Pravda je taková, že provozování Malé vodní elektrárny bylo po desítky let věcí nadšenců, kteří v oboru spíše peníze utápěli, než aby realizovali nějaké „báječné zisky“.

Nekončící aktivitu vyvíjeli zástupci Cechu v komisi pro PPDS (podmínky pro připojení k distribuční soustavě). Zde především v souvislosti s pokračující decentralizací výroben elektřiny z obnovitelných zdrojů neustále čelíme snaze distribučních společností tyto podmínky zpříšňovat. Často pochopitelná a v čase neodvratná snaha však nemůže být realizována na náš účet. Zde je a bude trvalá obrana a připravenost k argumentaci stále nutná.

Průběžně jsou pro nás stále nejvážnějšími tématy:

- dosažení pokud možno přijatelných podmínek pro posuzování přiměřenosti podpory, (Čeká nás usnesení vlády s konkrétními hodnotami IRR pro jednotlivé druhy obnovitelných zdrojů. Prosazujeme jednotné IRR ve výši 10,6%, protože vládou navrhované strukturování nemá žádný rozumný důvod.)

- udržení stávajících podmínek pro naše podnikání v oblasti vodoprávní, (V této oblasti se jedná především o stanovování minimálních zůstatkových průtoků – tj. průtoků v historických korytech řek u „derivačních elektráren“. Voda odvedená v nějakém úseku náhonem do elektrárny samozřejmě nesmí

způsobovat škody rybám a obojživelníkům a obecně životu v řece. Zde je stálý dialog mezi námi a ochránci přírody. Životu v řece rozhodně škodit nechceme, avšak vyžadujeme také respekt k naší produkci, která rovněž představuje nemalý přínos k ochraně životního prostředí. Každá kWh vyrobená v malé vodní elektrárně nemusí být vyrobena například spalováním hnědého uhlí. Aktuálně projednávanou a velmi důležitou součástí podmínek pro naši výrobu je důležitá potřeba nově zahrnout zájmy provozovatelů Malých vodních elektráren do manipulačních řádů přehrad. Provozovateli jsou zde podniky povodí – tedy stát. Stává se poslední dobou bohužel často, že v jarních měsících se například v zájmu vodáckých spolků a jejich akcí překotně a často zbytečně vypustí za víkend velká část z jarního tání nadržené vody. Tato se bez možnosti energetického využití převalí přes jezy. Je to škoda a to nejen z našeho hlediska zájmu provozu Malých vodních elektráren pod přehradami, ale i z hlediska všeobecně deklarovaného zájmu všech na udržení vody v krajině. Odpouštění by mělo být maximálně rovnoměrné a pomalé. Aby se udržely protipovodňové funkce na jedné straně, ale i zájmy energetické a vodohospodářské. Nemáme nic ani proti zájmům sportující veřejnosti a vodákům, jen to nesmí být zcela bez ohledu na zájmy ostatní. Zatím u podniků povodí narážíme na tuhý odpor. Dialog však musí pokračovat a jsme přesvědčení, že rozumný kompromis existuje.)

- prosazení přijatelného přístupu distribučních společností při připojování rekonstruovaných MVE, (Ve výše zmíněné komisi PPDS jde o dialog s distribučními společnostmi, kterým stoupají nároky na uregulování stále stoupajícího počtu zdrojů elektrické energie. Samozřejmě je zde trvalá snaha přenášet náklady s tím spojené na nás – malé výrobce. Jedná se často o odbornou diskuzi, na kterou si musíme hledat fundované odborníky, kteří si v diskuzi s provozovateli distribučních soustav dovedou zjednat respekt.)

- dosažení co možná nejpříznivějšího přístupu státu k hospodaření se státními pozemky v tocích řek a potoků a jejich bezprostřední blízkosti, (Zde vidíme asi hlavní bariéru pro další možné budování Malých vodních elektráren. Je to téma koncepční a dlouhodobé. Bez jeho vyřešení však další rozvoj oboru bude jen velmi pomalý.)

- vyjednání maximálně příznivých cen i dalších podmínek pro prodej vyrobené energie v MVE sdružených v Cechu, (Stále budeme nabízet členům Cechu

možnost konzervativních řešení postavených na průměrných cenách za období stejná, za jaká provozní podporu vypočítává ERÚ. Nikde není psáno, že se ceny nikdy nevrátí na loňskou úroveň a my nebudeme čerpat provozní podporu.)

- nalezení možností pro rozvoj čisté elektromobility, (Hlavním bodem je nastavení investičních dotací v této oblasti. Nejde jen o elektromobilitu, ale o elektromobilitu „čistou“, tak, aby se nemohlo ukazovat na majitele elektromobilů jako na automobilisty, kteří mají páchnoucí výfuk u nějaké uhelné elektrárny.)

- prosazení reálných hodnot TEP pro projednávání s ERÚ, (Technicko-ekonomické parametry jsou hodnoty investiční náročnosti, ceny peněz a další, které jsou rozhodné pro výpočet provozních podpor – výkupních cen a od nich odvozených zelených bonusů. Pokud stávající nárůst cen energií bude pokračovat, nebo budou ceny na dnešní úrovni stagnovat, přestanou být tyto hodnoty pro nás důležité, protože žádnou provozní podporu čerpat nebudeme.)

- maximalizace možnosti využití prostředků z Modernizačního Fondu pro rozvoj sektoru OZE vč. MVE.

Malé vodní elektrárny jsou tradiční a krásnou součástí naší kulturní krajiny. Budeme se snažit, aby tomu tak bylo i do budoucna.

Ing. Vladimír Zachoval, předseda cechu provozovatelů Malých vodních elektráren